

SLOVENE

== Velja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . 28.—
 za ostalo tuzemstvo . . . 35.—
 V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V upravi prejemov mesečno . . 1-70
 == Sobotna izdaja: ==
 za celo leto 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo tuzemstvo . . . 12.—

== Ilustrati: ==
 Enostopna petlitra (72 mm):
 za enkrat po 18 v
 za dvakrat " 15 "
 za trikrat " 13 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznaka, zabave, osmrtice itd.:
 enostopna petlitra po 2 v.
 == Poslano: ==
 enostopna petlitra po 40 v.
 Izhaja vsak dan, izvenredno
 dalje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopis se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 pošne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Naša ofenziva v Rusiji na celi črti zmagovita ter dosegla San. — Oprostitveu Przemysla. — Jaroslav in Ležajsk v naših rokah. — Sovražnik se pousod umika. — Pred veliko bitko na Poljskem. — Nemci se bližajo Varšavi.

Ponovno koraka naša armada združena z nemškimi četami od zmage do zmage. Kar je napovedal vrhovni poveljnik nadvojvoda Friderik v svojem armadnem povelju o novi ofenzivi, se v resnici izvršuje.

Vesela poročila prihajajo najprej iz Przemysla. Že včeraj smo poročali, da so naše čete dosegle na zahodni strani to trdnjavo in vkorakale v mesto. Poskus Rusov obnoviti napad na južnovzhodni črti trdnjave, se je izjalovil, nakar so se pričele ruske čete umikati od Przemysla. Danes se pa uradno poroča, da je Przemysl prost ruskega obleganja in da naše čete napadajo zadnje ostanke oblegovalne ruske armade severno in južno od Przemysla. Tudi pri Dynovu in Lancutu so bile ruske čete poražene.

Pri Lancutu je stalo proti našim četam 100.000 Rusov, ki so bili razdeljeni v pet do šest divizij. Pobita in razpršena je bežala ta armada proti reki San in prva posledica tega ruskega poraza je bila, da so naše čete prišle v posest Jaroslava in Ležajskega. Tudi pri važnem pohodu čez San, Sienaw, se Rusi umikajo. Prav tako napreduje naše prodiranje vzhodno od Chyrowa, ki leži južno od Przemysla, proti Samboru. Povsod so naše čete sovražniku za petami.

Tudi iz Rusko-Poljskega prihajajo ugodna poročila. Rusi, ki so bili vrženi čez Vislo, so na več krajih poskušali zopet prekorčiti reko, pa so bili povsod odbiti. Iz tega sledi, da se Rusi na celi črti umikajo iz Galicije. Vse kaj drugega so pa pričakovali naši sovražniki. Sanjali so o bitki pri Krakovu, kjer da bodo Rusi prav gotovo izvojevali odločilno zmago. List »Temps« je pisal: »Krakov je na tem, da pade v ruske roke. Nemčija in Avstrija se mrzlično trudita, da bi zadržala rusko prodiranje, ki ne ogroža samo Krakova,

ampak tudi pot, ki pelje skozi Šlezijo v Berlin«. List »New-York Tribune« je šel pa še korak dalje. Piše namreč, da je Krakov že v ruskih rokah in da bodo sedaj Nemci morali prestati vso povodenj ogromnega ruskega napada.

Poročila raznih listov, da je car prevzel vrhovno poveljstvo nad ruskimi četami in da se ji je izbral za glavni stan trdnjavo Brest-Litovsk, bodo skoro gotovo neresnična, ker se je ruski car, kakor smo poročali včeraj že vrnil v Peterburg.

Angleški list »Daily Chronicle« prinaša brzojavko iz Milana o nekem razgovoru vojvode Leuchtenberga, ki je bližnji sorodnik ruskega carja. Vojvoda je izjavil, da so vesti o premirju do spomladi 1915 nesmisel. Ruske čete so dobro opremljene za pozimsko vojsko. Ruski car ne bo pri volji, da bi dal Nemcem priliko med premirjem izboljšati svoje stališče. Vojvoda je rekel nadalje: Velika bitka, v kateri se bo odločila usoda Nemčije in Avstrije, se bo vršila šele sredi zime.

Tudi londonski list »Times« razpravlja o dolgotrajnosti vojske in se prav po angleško baha, da Angleška lahko dvajset in še več let vodi vojsko. Pravi, da Angleži toliko časa ne bodo odložili orožja, dokler bodo Nemci v Belgiji. Angleška da šteje nad 400 milijonov prebivalcev, zavezniki pa 200 milijonov. Čimdalje bo trajala vojska, tem močnejši bodo Angleži. Letos bodo Angleži postavili na bojišče en milijon vojakov, drugo leto 2 milijona, leta 1916. tri milijone itd., dokler ne bodo Nemci in Avstriji popolnoma na tleh. Po tem računu bi Angleži v 20 letih spravili na bojišče celih 20 milijonov vojakov. No tako bahaštvo presega že vse meje in je mogoče le na Angleškem.

Na Ogrskem so Rusi doigrali svojo vlogo. Ogrski notranji minister Sandor je brzojavil vsem municipalnim

uradom, da so naše čete na Ogrsko vpadle Ruse na celi črti vrgle nazaj. Nadžupan komiteta Besztercze-Naszod in njegov namestnik sta bila pozvana, naj se takoj podasta na svoji mesti. Ogrski brzojavni in dopisni urad je od merodajne strani pooblaščen izjaviti, da so vsa poročila o vpadu Rusov v sedmograški komitat Szolnok-Doboka neresnična. V tem komitatu ni niti najmanjšega povoda za kako vznemirjenje.

× × ×

Dunaj, 12. oktobra. Uradno se poroča: Naša ofenziva je po mnogih za naše čete vseskozi zmagoslavnih bojih dosegla reko San. Oprostitveu trdnjave Przemysl je izvršena. Severno in južno trdnjave napadajo naši desno krilo sovražne okoljevalne armade. Jaroslav in Ležajsk sta v naših rokah. Od Sienawe se umika močan sovražnik. Vzhodno od Chyrowa naš napad istotako napreduje. Na Ruskem-Poljskem so bili vsi poskusi močnih ruskih sil, Vislo iz in južno od Ivangoroda prekorčiti, odbiti.

× × ×

PRED VELEVAŽNIMI DOGODEKI.

Dunaj, 13. oktobra. Vojni poročevalac »Reichspost« poroča s svoje avtomobilske vožnje proti bojni fronti, da je vsemu gibanju vtisnjen značaj neprestanega prodiranja. Razpoloženje med vojaštvom in civilnim prebivalstvom je izborno. Upamo, da bomo kmalu priče velevažnih dogodkov.

PRED VELIKO BITKO NA POLJSKEM. NEMCI SE BLIŽAJO VARŠAVI.

London, 12. oktobra. Dopisnik lista »Daily Telegraph« brzojavlja iz Peterburga, da se bo v najkrajšem času pričela velikanska bitka v jugovzhodnem delu Poljske, kjer se zbirajo velike nemške čete.

Iz Varšave poročajo, da se sliši močno gromenje topov iz smeri proti Koljusk, kjer se združijo železniška proga Varšava—Lodz s progo Tomašov—Petrikov.

New York, 12. oktobra. Listi poročajo iz Londona: Nemške čete se bližajo Varšavi in so predstraže že dosegle Pultinsk, ki leži severno od Varšave. Nemško prodiranje se pa more vršiti le počasi, ker je ozemlje močvirnato in so pota zelo slaba.

NEMCI O NAŠI ZMAGI PRI PRZEMYSLU.

Berolin, 13. oktobra. (Kor. urad.) »Lokalanzeiger« piše o rešitvi Przemysla: Ob osvojitvi Antwerpna ni bila neprijetna čestitka, ki nam jo je doposlala avstro-ogrsko armada v obliki poročila, in da se prenehalo obleganje Przemysla in da se Rusi splošno umikajo. »Kreuzzeitung« piše: Posadki trdnjave Przemysl moremo le iz celega srca čestitati, ker je tako hrabro vzdrla napad Rusov.

ZOPET OBNOVLJENA OKRAJNA GLAVARSTVA V GALICIJI.

Gališki deželni odbor obvešča, da so se zopet obnovila okrajna glavarstva v Jaslu, Pilsnu, Miliecu, Ropczycu, Krasnu, Sanoku in v Lisku. Obnove se okrajna glavarstva v Tarnobrzegu, Kolburszowi in v Nisku. Gališki deželni odbor poziva okrajne organizacije, da naj prično v navedenih okrajih zopet posloovati.

ZAKAJ RUSKI CAR NI ŠEL V GALICIJO.

London, 12. oktobra. List »Times« poroča: Ruski car je svojo namero, obiskati gališke čete, opustil najbrže vsled sedanjih vojnih operacij.

RUSIJA PRIZNAVA SVOJE PORAZE.

Stockholm, 17. oktobra. Uradni ruski brzojavni urad priznava, da so Nemci ustavili rusko prodiranje pri Lycku s tem, da so razstrelili mostove. — Med Ivangorodom in Sandomirom se je pričel artiljerijski boj. — Nemci so že prodrli do Visle.

GENERAL AUFFENBERG RADI BOLEZNI PREMEŠČEN V NADŠTEVILNO STANJE.

Armadni naredbeni list objavlja sledeče cesarjevo lastnoročno pismo: Ljubi general pehote vitez pl. Auffenberg! Če je že bila za me ugodna prilika, da sem Vam izrazil svoje posebno priznanje za zmagovito vodstvo moje četrtje armade pri Zamosču in Komarovu, se rad spomnim tudi Vašega tako uspešnega nastopa v bojih pri Ravi-Ruski Magjerov, zato zelo obžalujem, da se morate radi Vašega zdravstvenega stanja dlje časa čuvati. Ko Vam izražam svojo zadovoljnost, Vas premeščam v nadštevilno stanje in si pridržim Vašo zopetno uporabo.

NEMŠKE ČETE V KRAKOVU.

O tem poročajo nemški listi iz Krakova z dne 3. oktobra: Staro poljsko

LISTEK.

Kako je prišel umrl kralj Karol na Rumunsko.

Leta 1866, ko je imela izbruhniti vojna med Avstrijo in Prusijo, se je nahajal rumunski državnik Bratianu v Parizu, da tam poišče kralja za Rumunijo, in gospa Corun, zaupnica Napoleona III., mu je rekla: »Vzemite princa Karola Hohenzollenskega, ki je sorodnik cesarjeve. Cesar mu je naklonjen in bo zelo vzradoščen nad to izbero.« Bratianu je takoj odpotoval v Düsseldorf, kjer je videl princa Karola in njegovega očeta ter ju je na pol pregovoril. Odtod se je podal v Bukarešto, kjer je plebiscit z veliko večino pozval princa Karola, da kraljuje Rumuniji, ki je bila takrat še kneževina pod turško suvereniteto. Trebalo je dobiti še privoljenje pruskega kralja kot glavarja hohenzollerske rodovine, česar pa iz političnih in diplomatskih razlogov ni bilo lahko doseči. Toda, princ Karol je vseeno odpotoval na Rumunsko. Pruski kralj mu je pri odhodu rekel: »Bog ti pomage! Toda meni je zelo neprijetno vedeti, da je kdorsibodi

iz moje rodbine, čeprav samo po imenu, podvržen Turkom.« Princ je moral odpotovati s potnim listom navadnega zasebnika, brez sijajnega spremstva in brez prtljage, da bi ga avstrijska policija ne vzela »na piko« in kot pruskega častnika ne zaprla. Princ si je dobil v Švici z velikimi težavami potni list na ime Karola Hettingen — po gradu Hettingen v Hohenzollernu, ki je bil last njegovega očeta. — Čez Monakovo se je peljal v Avstrijo. Na mejni postaji je pozabil, pod kakšnim imenom se vozi in bi se kmalu zgodila nesreča. Izročil je uradniku svoj potni list. V čakalnici je bilo več avstrijskih častnikov, ki jih je poznal iz Schleswig-Holsteina. Napravil se je nevednega in skril za nek list, ki ga je temeljito preučeval. Ob odhodu ga je uradnik srepol motril. Princ se je zdelo, da ga je spoznal in da bo vse javil na Dunaj, kjer ga potem ne čaka nič prida. Na Dunaju se je na kolodvoru zopet srečno umaknil mimo mnogih znanih generalov. Na končni postaji avstrijske državne železnice je moral dva dni čakati, da je dobil parnik. V oštariji je moral čuti marsikatero neprijetno prerokovanje iz ust politikujočih uradnikov. Novi knez bo ravno tako nemogoč, kakor je bil Kuzer! Ne bo dolgo trajalo, pa ga Vlahi napode! itd. Končno je mogel na

parnik. V drugem razredu, med tovari raznega blaga, je pisal pismo avstrijskemu cesarju, v katerem mu je naznanil, da se ravno kar inkognito vozi po njegovi državi ter da je sprejel rumunsko krono brez vsake sovražne misli proti Avstriji in da želi prijateljskih razmer z mogočno donavsko monarhijo.

V Turnu-Severinu, prvem rumunskem mestu, se parnik ustavi. Tu je hotel izstopiti, toda kapitan ga je zadržal, češ da ima vozni list do Odese. Princ je odgovoril, da hoče le za hip stopiti na kopno. Med tem sta ga spremljevala Joan Bratianu in poročnik Lincke, rinita naprej; hitro je skočil čez mostič in pustil ladjo za seboj. Kapitan je zaklical: Boga mi! To mora biti princ hohenzollernski! Eno samo minuto prepozno ga je spoznal. Novi knez je že stal na svoji zemlji. V Bukareštu ga je sprejela tisočglava navdušena množica, nebo pa je lilo kakor iz škafov. Bil je prvi dež po treh mesecih, ki je rešil setve. To je bilo v očeh Rumunov, po orientalski babji veri, dobro znamenje. In niso se motili!

Sprva je sicer težko šlo. V kneževini je bodoči kralj našel žalostne razmere. Turška armada je bila zbrana pri Ruščuku, pripravljena, da vpaše na Rumunsko, dežela pa ni imela voja-

štva, ne orožja, ne streliva. Komaj nekaj polkov so imeli, a še ti so bili zelo slabo opremljeni. Trebalo je v naglici preskrbeti smodnika, v prvi vrsti iz Srbije. »Pa tudi turški vojaki.« tako je nekoč pripovedoval kralj Karol sam, »so bili tako ljubeznjivi, da so nam ga sami prodajali.«

Oceniti zasluge kralja Karola za njegovo novo domovino bi zahtevalo cele knjige. V prvi vrsti mu sovražniki ne morejo odreči zahvale, da je dvignil deželne zaklade, da je ustvaril mnogo z lastnim kapitalom, industrijo in da je zagotovil Rumuniji častno mesto v zboru evropskih držav. Ohranjen mu bodi blag spomin!

Bitka pri Delatynu v Galiciji.

Za »Slovenca« spisal K. Mykietnik, učitelj v Delatynu, sedaj v Leskovcu pri Krškem.

Odkar so ruske čete zasedle severno-vzhodni del Galicije ter prodirale proti Stanislavu in Koloneji, so začeli prebivalci mesta Delatyn (pod Karpati južno od Stanislava) in okolice bežati v Karpate in na Ogrsko. Samo tisti, ki so imeli kaj svojega posestva in so bili nekoliko pogumnejši, so še ostali doma. Med temi sem bil tudi jaz s svojo

kraljevo mesto je bilo zadnje dni pozorišče nenavadnih dogodkov. Velike množice nemških pruskih vojakov so šle skozi Krakov na poljsko gališko bojno polje. Z navdušenjem so Poljaki sprejeli krepke moše, ki so iz Belgije preko Vzhodne Prusije hiteli na tretje vojno pozorišče. Nemški štab je stanoval v hotelu Poller. Lastnik hotela je poleg avstrijske na čast nemškemu gostom izobesil tudi zastavo nemške države. Poveljujočega generala je to zelo razveselilo. Poklical je hotelirja in ga vprašal, kakšni vojni oddelki so v Krakovu. Hotelir je odgovoril: »Avstrijski in nemški.« nakar je pristavil general: »In poljski?« Ko mu je hotelir odgovoril, da so v Krakovu tudi poljski legionarji, želel je nemški general, da hotelir izobesi tudi poljsko zastavo in tako je poleg avstrijske in nemške zaplapolala tudi poljska rdečo-bela zastava. Nemški listi poudarjajo, da so Poljaki na bojnih poljih v Belgiji, na Francoskem, v Vzhodni Prusiji storili svojo popolno dolžnost, kar je posebno priznal pred vsem svetom tudi nemški državni kancelar Bethmann - Hollweg v brzjavki novemu poznanskemu škofu. Iz Krakova so odšli že trije poljski poljskih legionarjev na bojišče. Vodilni nemški listi zaključujejo to poročilo s klicem: Zvestoba za zvestobo!

VESTI IZ LVOVA. — SIENKIEWICZ AVSTRIJSKI DRŽAVLJAN.

Nemški listi poročajo, da pripovedujejo ruski častniki Lvovčanom, da se bo Nemčija po vojni imenovala »berolinska gubernija«. — V Lvovu je le majhna ruska posadka, vendar se vedno menja, ker neprestano grede skozi mesto veliki transporti čet. — Glavne zgradbe v mestu s kolodvorom vred so nepoškodovane. Rusko višje poveljstvo se nahaja v deželnozborskem poslopju.

Velik vtis je napravila izjava poljskega komisarja Sokolnickega, ki se nanaša na legendo, da je bil Henrik Sienkiewicz posli odpeljan in pa na pisateljevo politično mišljenje. Kot komisar v Kielcah je Sokolnicki obiskal Sienkiewicza na njegovem posestvu Oblegorek in mu pripočil, naj se ogne vojnemu vrvežu s tem, da odpotuje pod varnim spremstvom v Varšavo ali Krakov. »Mislim, da bo celi deželi zadostovalo,« piše Sokolnicki, »če povem, da je Sienkiewicz odpotoval v Krakov.«

LVOVSKI NADŠKOF ZAPRT.

»Nowa Reforma« poroča, da je zaprt nadškof dr. Jožef Bilczewski, ki je ostal v Lvovu.

VRLE ŽELEZNIČARJI.

»Tagespostin« vojni poročevalec piše: Bilo je v dneh, ko so Rusi začeli obkoljevati Przemysl. V trdnjavi je manjkalo bencina, ker je neki vlak z bencinom prepozno dospel. Med tem se je bil promet na železniškem tiru že ustavil in izdalo povelje, da se železniški most razstreli. Kljub temu se je poveljnik vlaka odločil, da poizkusi vlak spraviti v trdnjavo. Previdno so nadaljevali vožnjo, o čemer so morali progo sproti natančno preiskovati. Tudi zakrete je moralo osobe vlaka samo postavljati, ker je bilo prožno osobe že davno zbežalo. Vlak je srečno dospel v trdnjavo, ki je bila nato obilno preskrbljena z bencinom.

družino. Žal mi je bilo zapustiti lastno hišo z vrtom in gospodarstvom, na katero sem bil s celo dušo navezan.

Pri meni stanujoči avstrijski častniki so nam svetovali, naj ne bežimo iz mesta; le če se približajo Rusi in če se začne bitka, naj se skrijemo v klet.

Vsak dan smo slišali, da se bližajo Rusi in vedno več je bilo beguncov. Dne 17. septembra (četrtak) so se Rusi od Koloneje sem že približali našemu mestu. Okoli polenajstih so se začeli rezki strelji ruskih pušk. Kmalu smo zagledali Ruse, ki so streljaje prodirali po gričih ob obeh straneh mesta; istočasno so po cesti sredi mesta prodirale kosaške prednje straže in za njimi stotnja kozakov s častnikom na čelu. Čez par minut se je pri salinah, par sto metrov od župne cerkve in moje hiše, začela bitka. Sprva se je slišalo samo prasketanje pušk. Kmalu so pa Rusi začeli streljati s topovi, katerih so menda imeli pet. Prvi topovski strel je padel na glavni trg in ubil domov bežečega meščana. Naslednji strelji so bili namenjeni na salinske kočje, kjer so bili naši vojaki. Na grmenje ruskih topov so odgovarjali naši topovi z nasprotnega pogorja. Nastalo je strašno grmenje topov in pušk. Jaz sem se z ženo skrili v klet. Otroci so mi v paničnem strahu objemali roke in me prosili, naj jih rešim ...

Bitka je trajala do dveh popoldne. Po bitki smo se vrnili iz kleti in videli,

ODLIKOVANI ZASLUŽNI ŽELEZNIČARJI RADI HRABROSTI NA SEVERNEM BOJIŠČU.

Dunaj, 13. oktobra. Med boji na severnem bojišču so se v službi slavno izkazali s hladnokrvnostjo in s srčnostjo uslužbenci avstrijskih državnih železnic. Cesar je radi odličnega zvestega držanja pred sovražnikom podelil identitu državnih železnic Stanislavu Stabinskemu zlati zaslužni križ s krono na traku hrabrostne svetinje. Nadalje je odlikovalo c. in kr. višje armadno poveljstvo zaradi hrabrosti pred sovražnikom nadsprevedniku Martinu Kleinu, strojevodjema Stanislavu Winter in Henriku Rawicki srebrno hrabrostno svetinjo prvega razreda, kurjačema Mihaelu Kaletu in Ferdinandu Tychawacki hrabrostno svetinjo drugega razreda.

× × ×

BEG RUSOV ČEZ KARPATE.

Budimpešta, 12. oktobra. »Pester Lloyd« poroča: Iz komitativ Marmaros in Beszterce-Naszod so došla uradna poročila, iz katerih je posneti, da se je preganjanje ruskih čet za nas uspešno končalo. Glavne ruske sile v begu čez Kőrösmező zapuščajo Karpate, ostanke razkropljenih ruskih čet pa pode naši čez mejo. Rusi so spoznali svoj brezupen položaj in beže brez vsakega odpora čez mejo.

× × ×

BEDA V VZHODNI PRUSKI.

Mnogi obmejni kraji v okrožju Lyck so pred Rusi strašno trpeli in so skoraj izginili s površja zemlje. Obmejna postaja Prostken s približno 3000 prebivalci je ohranila le še šest poslopij, ki so pa tudi oplenjena in v notranjosti popolnoma razdejana. Umorjenih je bilo v Prostkenu nad 20 oseb, nad 70 pa v Rusijo odpeljanih, odkoder ni nobene vesti o njih. Tudi v obmejnem kraju Borszymen je bilo 19 oseb umorjenih, 27 pa v Rusijo odpeljanih. V Rusijo so Rusi odpeljali samo ljudi, ki so sposobni za orožje; njihovo število je zelo veliko. V zadnjih dneh so se širile vesti o vpadu novih ruskih čet, a se ne potrjujejo. Da je položaj vedno boljši, je razvideti med drugim tudi iz tega, da se je gumbinenska vlada iz Königsberga premestila nazaj v Gumbinnen. Na mnogih krajih so že začeli graditi zasilne domove.

× × ×

KONFERENCA ČEŠKIH SOCIALNIH DEMOKRATOV.

Praga, 12. oktobra. »Pravo Lidu« poroča, da je klub čeških socialno demokratskih poslancev za 15. t. m. sklical posvetovanje v Prago. Gre za različna gospodarska vprašanja.

KOLERA V AVSTRIJI.

Dunaj, 12. oktobra. (Kor. urad.) Iz zdravstvenega oddelka notranjega ministrstva se poroča: Pripetili so se naslednji slučajji azijske kolere: 3 na Dunaju, po 1 v Kremisu na Nižje Avstrijskem, Judendorfu pri Gradcu, Godingu na Moravskem, Mönichhofu v Šleziji in v Krakovu; 2 slučajja v Novem Sandecu in 1 slučaj v Krasnem v Galiciji. Razen enega gališkega orožnika gre v drugih slučajjih za vojaške osebe, ki so dospele s severnega bojišča.

kako so se ruski vojaki umikali od salin ter svoje ranjence nosili na severni konec mesta. Nastala je globoka tišina, a ne dolgo. Ob štirih popoldne so se zopet pojavili Rusi in šli proti salinam in kolodvoru. Kmalu se je začela taka bitka kakor je bila dopoldne. Kozaki so ponovno trdovratno streljali na naše neoborožene sanitetce. Šele ob mraku je utihnil boj in Rusi so se zopet umaknili.

Pozno zvečer smo od železniških uradnikov zvedeli, da se naša vojska v pomnoženem številu nahaja blizu salin in da bo naslednji dan nova bitka. Ko se je ta vest raznesla po mestu, so vsi še ostali meščani sklenili zgodaj zjutraj zbežati v gore proti ogrski meji. Moji otroci, napol nezavedni od strahu, so me prosili, naj zbežimo, ker ne morejo več prenašati groznega grmenja topov. V teh razmerah smo v petek (18. septembra) zjutraj zapustili dom in celo naše gospodarstvo ter zbežali v gore v bližini vas Dora. Ko smo prišli do vasi, smo zopet slišali grmenje topov pri Delatynu. Nemudoma smo iz Dore bežali naprej ter prišli do Jarémča, kjer smo sedli na zadnji avstrijski vlak; peljali smo se čez gorski prelaz pri Kőrösmező. Vozili smo se celih sedem dni, ne da bi kje izstopili, ter se pripeljali v Krško in Leskovec, kjer so nas takojšnji prebivalci najprijazneje sprejeli.



Zemljevid k bojem na severu.

Nemci zasedli Douai. — Francosko-angleške čete se umikajo. — Nemci obstreljujejo Belfort.

Velika bitka na Francoskem, ki se je pričela 10. septembra, se je bila v začetku ob Marni na 160 km dolgi črti. Tekom bitke se je bojna črta zelo razširila. Dne 30. septembra, ko se je nemško desno krilo uspešno borilo pri Albertu, med tem ko se je levo krilo bojevalo južno od Verduna, je bila bojna črta že 250 km dolga. Število bojnikov znaša na vsaki strani približno en milijon. Pri tako velikih bojnih silah na tako dolgi črti se vršči bitki med dvema približno enako močnima nasprotnikoma more odločitev le počasi dozoreti. Cela operacija se razdeli na več posameznih bitk na raznih točkah bojne črte. Take posamezne bitke pa dandanes potekajo veliko bolj počasi, kot pa prejšnje čase, ker se je orožje zelo izpopolnilo. Odločitev na francoskem bojišču tedaj najbrže še ne bo tako hitro padla.

Nemško desno krilo je, kakor smo že poročali, ušlo nevarnosti, da bi bilo od združenih Angležev in Francozov obkoljeno. Seveda se je moralo umakniti daleč proti severu do Lille blizu belgijske meje. Sedaj pa je to nemško krilo pričelo prodirati in je že zasedlo po hudem boju Douai, ki leži 30 km južno od Lille. Tudi pri Roye so Nemci zelo napredovali.

V središču bojne črte Nemci krepko obstreljujejo Reims. Francoski listi že računajo z možnostjo, da bo Reims v kratkem padel, pristavljajo pa, da to ne bo imelo odločilnega pomena na končni uspeh. Nadalje tudi poročajo francoski listi, da so se združene francosko-angleške čete na več točkah morale umakniti. To umikanje utemeljujejo s tem, da se razne postojanke francoske armade za operacije niso ugodno izkazale, zato so jih morali iz strateških ozirov zapustiti.

FRANCOSKA SODBA O VOJAŠKEM POLOŽAJU.

Pariz, 1. oktobra. (Koresp. urad.) »Tems« piše k vojaškemu položaju: Nemški sunek pri Roye in nemška kavalerija severno od Lille sta vznemirila mnogo Francozov. K temu pripominjamo, da zmaga ni odvisna od tega, ako eden ali drugi prodre na eni točki, marveč v prvi vrsti od moralne in materijalne inferiornosti enega obeh nasprotnikov. Dalje razpravlja »Tems« o možnosti, da bi padel Reims. Bombardiranje in osvojitve bi ne imela nobenega odločilnega vpliva na končni uspeh. Ako ni dana možnost dolgotrajnega odpora, naj se ne drži nobenega utrjenega mesta. Odpora pa ni meriti

po fortih, marveč po moči posadke. Močne čete so pa samo v dolgi fronti nasproti nemškim poljskim utrdbam, torej bi bil padec Reimsa brez pomena.

POBEGLI NADPOROČNIK FRANCO-SKE ARMADE USTRELJEN.

Poročilo francoskega glavnega štaba dne 9. t. m. izvaja, da se je zadnje dni poročalo o katastrofi srednje francoske armade. Uradno poročilo te trditve preklicuje in izjavlja, da se ni nič drugega zgodilo, kakor da je obsodilo vojno sodišče enega nadporočnika na smrt in da se je tudi takoj izvedla smrt na obsodba. Pobegnil je iz svoje postojanke, vsled česar je bila srednja armada močno oškodovana.

JAPONSKA PONUDILA FRANCIJI TEŽKE TOPOVE?

Berolin, 12. oktobra. »Lokalanzenger« poroča: Japonska je, kakor pišejo pariški listi, ponudila francoski vladi večje število težkih topov, ki so bili izdelani v Creuzotu na račun Japonske, pod pogojem, da se pri teh topovih poslužijo Francoska japonskih topničarjev. Treba pa je še počakati, da bo ta vest potrjena, ker se ne strinja z obljubami, danimi v Washingtonu.

ZNATNA OJAČENJA FRANCO-SKE ARMADE.

Včeraj smo poročali, da se je Jofrejeva armada izdatno ojačila. Danes poročajo, da se je baje odpeljalo iz Lyona 50 vlakov po 70 voz, ki so bili vsi natlačeni z vojniki.

ZADNJI POZIV NA FRANCO-SKEM.

Berolin, 13. oktobra. »Rotterdam Courant« poroča iz Bordeauxa, da je predsednik republike Poincare poklical pod orožje vse 18 let stare mladence.

NEMŠKI ZRAKOPLOVI VRGLI V PARIZ 20 BOMB.

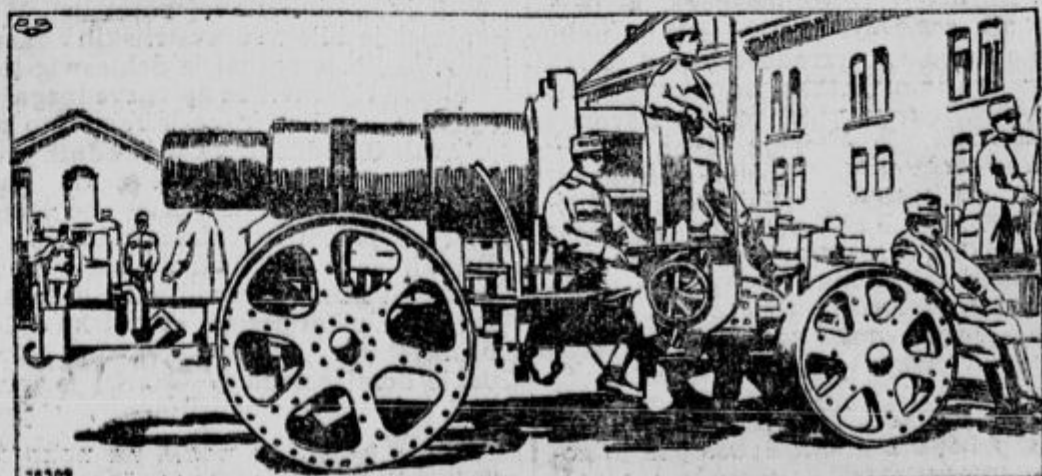
Pariz, 12. oktobra. »Agence Havas« poroča: Nad Parizom sta se pojavila dva nemška zrakoplova in vrгла v mesto 20 bomb. Ena bomba je padla na streho cerkve Notre-Dam, ne da bi se razpočila; druga bomba je padla na sošednji trg. Francoski zrakoplovi so pričeli zasledovati nemške zrakoplove.

NEMCI BOMBARDIRAJO BELFORT.

Berolin, 12. oktobra. »Vossische Zeitung« poroča, da se je pričelo z obstreljevanjem trdnjave Belfort.

BEG IZ BELFORTA.

Kolin, 12. oktobra. »Kölnische Zeitung« poroča iz Curiha: Velik del civil-



Zmagoviti veliki avstrijski motorni topovi

nega prebivalstva trdnjave Belfort je mesto zapustilo. 25.000 oseb so odpravili na južno Francosko. Boji zadnjih dni so se vsi končali s francoskim umikanjem.

PRINC JOAHIM ZOPET OZDRAVIL.
Berolin, 12. oktobra. (Kor. urad.)
Wolffov urad poroča: Ranjeni princ

Joachim je zopet popolnoma ozdravil in je odpotoval k armadi.

ITALIJANSKI DELAVCI PRIDRŽANI ZA DELA PRI BELFORTU.

Rim, 12. oktobra. »Tribuna« poroča iz Nancyja: Francozi so pri Belfortu zadržali 500 italijanskih delavcev in jih prisilili, da delajo okope in jarke.

Belgijci in Angleži zgubili pri Antwerpnu do 20.000 vojakov. — 26.000 mož antwerpenske posadke ujetih na Nizozemskem. — Boji pri Oudenaarde.



Nemški general pl. Beseler, ki je vodil nemško armado pri naskoku na Antwerpen.

NEMŠKI PLEN V ANTWERPNU.

Hannover, 11. oktobra. (Kor. urad.)
Rotterdamski vojni sodrudič hantoverskega »Curier« poroča: Belgijci častniki, ki so na Nizozemskem internirani, cenijo število belgijskih čet, ki so jih Nemci zajeli v Antwerpnu, na 20.000 mož. »Nieuwe Rotterd. Courant« poroča na podlagi nekega obvestila iz Hulsta, da je ondi prišlo čez mejo na Nizozemsko 26.000 belgijskih vojakov, med njimi 4 generali in 7 polkovnikov. Izgube belgijsko - angleške armade znašajo baje 15 do 20.000 mrtvih in ranjenih. Belgijci železniški uradniki izjavljajo, da je v Antwerpnu padlo v nemške roke mnogo vojnega materijala, med drugim vlak s 60.000 puškami.

POVELJNIK ANTWERPNA NEMŠKI VOJNI VJETNIK.

Berolin, 13. oktobra. (Kor. urad.)
»Lokalanzeiger« poroča iz Aachena: General Guise, bivši poveljnik Antwerpna, se je pripeljal kot vojni vjetnik v Aachen, prepeljan bo v Kolin.

NEMŠKI VOJAKI GASILI V ANTWERPNU.

London, 12. oktobra. (Kor. urad.)
(Čez Berolin). »Evening News« poroča: Ko so Nemci vkorakali v Antwerpen, so takoj zahtevali vse brizgalne, ter so začeli gasiti. Medtem so jim prebivalci prinašali okrepčila.

NEMCI PRESKREBELI ANTWERPEN Z ŽIVEŽEM.

Nemški poveljnik v osvojenem Antwerpnu je takoj ukazal, da so v osvojeni Antwerpen prepeljali žvež, ki so ga razdelili med stradalajoče prebivalstvo. Angleška posadka je, predno je zapustila Antwerpen, uničila ves živež, dasi je župan in meščanstvo prosilo, da naj tega ne store.

ANGLEŽI O PADCU ANTWERPNA.

London, 12. oktobra. (Kor. urad.)
Osvojitev Antwerpna je v celi Angliji napravila viden vtisk. Londonska »Times« piše: Padec Antwerpna se je v Londonu obžaloval kot neizogiben. Poročilo se je mirno sprejelo. Moralčen vtis dogodkov je velik, posebno ker je vlada preje zamolčala strašno silo nemškega napada. Posest Antwerpna daje Nemcem možnost, da bodo nadaljevali vojno, ako bodo iz Francije pregnani, namesto na Nemškem v Belgiji. Končna usoda Antwerpna je odvisna od sreče angleških čet na bojnem polju.

ZEMLJA SE JE TRESLA, TAKO GRO-ME TOPOVI.

Berolin, 12. oktobra. (Kor. urad.)
Vojni poročevalec »Berliner Tageblatt« je zasledoval v Bruslju boj pred Antwerpnom. Dne 7. t. m. je pisal: Razločno bobni zamolklo gromenje; drdra nad deželo in se tako močno čuti, da se zemlja trese. Zvečer sem sedel z načelnikom avstroogrške možnarske baterije, ki je razstrelila utrdbo Sankt Katerine. Zdaj jim je dovoljeno da smejo en dan počivati. Načelnik baterije je prišel z bojišča v lepi Bruselj in je govoril besede najvišje pohvale o gorečnosti zvestobe in o resnobi, s katero so njegovi ljudje več dni metali železno jalo v sovražnikova nastojanka.

ARTILJERIJSKI BOJ.

Genf, 12. oktobra. Vsled slabih poročil iz Antwerpna je francoski generalni štab smatral za umestno, da drži skupaj kavalerijo pri Arrasu. Včerajšnji artiljerijski boj pri Woewre, ki je bil prekinjen, ne da bi Francozi dosegli kaj uspeha, se je danes nadaljeval. Položaj je za Nemce ugoden. Skupno delovanje Kluckovih čet z oddelki, ki so koncentrirani okoli Lille in istočasno energično prodiranje nemškega središča z obnovljenim obstreljevanjem Reimsa je napravilo v Bordeaux mučen vtis.

O ANTWERPNU

poročajo, da ga je bombardiralo pred padcem tudi šest Zepelinovih zrakoplovov.

Belgijci so živali v zoologičnem vrtu vse postrelili.

BOLGARI POZDRAVLJAJO PADEC ANTWERPNA.

Sofija, 11. oktobra. (Kor. urad.)
»Kambana« imenuje padec Antwerpna enega največjih dogodkov v sedanjih vojni. Pomen tega udarca, ki je bil predvsem namenjen Angliji, leži predvsem v njegovih posledicah za nadaljne operacije. Ogrožena sta kanal in London. Nemška zmaga na francoskem bojišču je zagotovljena. Padec Antwerpna bo imel pa tudi na rusko vojno prizorišče največji vpliv in bo dvignil samozavest avstro - ogrskih in nemških armad. Že itak oskubljene peroti ruskega orla bodo s tem še bolj prizrezane. Na več mestih ranjen že zapušča one pokrajine, ki se že celo stoletje bore za osvobodjenje izpod ruskega jarma. Padec Antwerpna bo pripomogel k osvoboditvi mnogih narodov, ki zdihujejo v jarmu Rusije in njenih zaveznikov. Zato pristrčno pozdravljamo veliki nemški uspeh.

ZANESLJIVE ANGLEŠKE OBLJUBE.

Rotterdam, 13. oktobra. Kakor poročajo listi, so belgijski vojaki, ki so bili vjeti na Nizozemski, z ogorčenjem očitali Angležem, da so obljubili 120 tisoč mož za pomoč Antwerpnu, prišlo jih je pa komaj 25.000. Angleži so prvi pričeli bežati.

BOJI PRI OUDENAARDE.

Kristianija, 12. oktobra. Londonski list »Daily Telegraph« poroča: Na belgijskem ozemlju pri Oudenaarde se vrše boji med nemškimi in belgijskimi četami. Belgijci vojaki se skušajo združiti s francosko-angleško armado. (Oudenaarde leži severovzhodno od Lille in južno od Genta.)

ZEPELIN NAD OSTENDO.

Bilo je točno ob 3/4 11. ponoči in cel Ostende je že dolgo ležal v globoki temi, ko je mestni poveljnik v Ostende, polkovnik Hielemans, dobil iz Thourouta telefonično obvestilo, da je ravnokar plul preko Thourouta eden Zepelinovih zrakoplovov, ki je prišel od Audenarda in šel v smeri proti Ostende. Že nekaj minut kasneje se je 200 m nad strehami spečega Ostendaja oglašila strahovito vršanje Zepelinovih strojev. S svojimi silnimi razsvetljevalci preiskuje zrakoplov obrežje. Potem krene v smeri proti Bois de Boulogne in obrežnemu kolodvoru in takoj nato raztrga jo nočno tihoto štiri grozne detonacije.

Gentska meščanska garda, ki stoji na kolodvoru, pač odda nekaj strelav iz pušk proti zrakoplovu. Toda le-ta izgine z bliskovito naglico v noč. Poklonacij je seveda prebudil cel Ostende in deset minut kasneje je vse hitelo proti obrežnemu kolodvoru. Toda kljub čudovito jasnemu, z zvezdami posejanemu nebu, je bilo nemogoče spoznati škodo, ki so je napravile bombe. Še le jutro odkrije njeno veličino.

Prva bomba je padla na neko čistino v Bois de Boulogne. Izkopala je ogromno jamo, ki je merila v obsegu nad 10 m in je bila 5 m globoka. Povzodi se videti nrah in kene zemlje.

Druga bomba je padla na majhen trg med kolodvorom in obrežjem; razrila je tla o območju 5 m.

Tretja bomba je eksplodirala na cestnem tlaku. Čeprav se je zarila le 1 m globoko v zemljo, je vendar povzročila strahovito detonacijo. Sto metrov naokrog so popokale vse šipe v oknih. Tudi na nekaterih železniških vozov so popokale šipe in neki steber iz modrega kamena na kolodvoru je vrglo 200 m daleč.

Največjo škodo pa je povzročila četrta bomba. Eksplodirala je v pisarni ribjega eksporterja Willema in fantastično razdejanje, ki ga je ondina pravila kaže njeno silovito moč. Prebila in odnesla je streho in padla na težko in nenavadno močno železno blagajno. Od te blagajne je ostalo le par večjih

Umor nadvojvode Franca Ferdinanda pred sodiščem.

Včeraj se je začela v Sarajevu sodna obravnava proti morilcem bivšega prestolonaslednika nadvojvode Franca Ferdinanda in njegove soproge vojvodinje Zofije pl. Hohenberg.

Obtožnica obsega 37 strani. Obtoženec je 22, in sicer najprej:

Gimnazijec Gavril Princip, 20 let star, iz Ohlaja pri Grahovem; Nedeljko Cabrinović, tiskar, 19 let star, iz Sarajeva; gimnazijec Trifko Grabec, 18 let star, iz Pala; Vaso Cubrilović, gimnazijec, 17 let star, iz Bosenske Gradiške; učiteljskišnik Cvetko Popović, 18 let star, iz Prnjavora; Danilo Ilić, 24 let star, bivši učitelj, iz Sarajeva; Ivo Kranjević, učenec na trgovski akademiji, 19 let star; Lazar Dukić, 18 let star, učiteljskišnik, iz Ključa; Velko Cubrilović, učitelj, oženjen, 28 let star, iz Bosenske Gradiške; Mitar Kerović iz Tobuta, 60 let star kmet in njegov sinovi: 28letni kmet Nedjo, 30letni oženjeni Jovo, 34letni oženjeni Blagoje. Vsi imajo po več otrok. Cvijan Stepanović, 37 let star, oženjen kmet iz Tobuta; Mihajlo Jovanović, 36 let star, oženjen, veleposestnik iz Tuzle; Branko Zagorac, 18 let star, učenec na trgovski akademiji, iz Kadine vode; Mirko Perin, gimnazijec, 17 let star, iz Nevesinja; Nikola Forkapić, 19 let star, učiteljskišnik, iz Trebinja; 16letni Dragan Kalember iz Reljeva, gimnazijec; 26letni pek Mirko Misić iz Janje; 34letni kmet Jakob Milović iz Boderništa; 38letni kmet Obren Milosević iz Gornje Trnove.

Prvih pet je obtoženih, da so hoteli s silo odtrgati Bosno in Hercegovino od monarhije in so se v to poslužili sledečih kaznivih dejanj. Dobili so s posredovanjem članov »Narodne Obrane« v Belgradu v državnem arzenalu v Kragujevcu narejene bombe, browningrevolverje in streljivo. Dne 28. junija so se v sporazumu in v družbi s pobeglim Muhamedom Mehmedbasićem postavili v Sarajevu na raznih krajih in prežali na nadvojvodo Franca Ferdinanda in njegovo ženo v namenu, da ju umore. Ko se je nadvojvoda peljal mimo Apelovega nabrežja, je vrgel Nedeljko Cabrinović proti njegovemu avtomobilu svojo cilj zgrešila. Bomba je bila velika nevarnost za tam stoječe mnogobrojno občinstvo in je tudi več oseb ranila. Ko je kmalu nato vozil avtomobil s nadvojvodo na istem mestu, kjer je Gavril Princip stal, je ta z dvema streloma iz browninga zadel visoko dvojico tako, da je smrt nastopila.

Danilo Ilić je obdolžen, da je 15. junija sprejel od Mihajla Jovanovića v Doboju bombe in revolverje, s katerimi se je dne 28. junija napad izvršil, dobro vedoč, da je to orožje prišlo iz Srbije za nameravani napad.

Mihajlo Jovanović je prinesel nato orožje v Sarajevu in je skril v svoji hiši. Pregovoril je nato Mehmedbasića k udeležitvi za napad in Lazarja Dukića, da mu je poiskal še dva pomagača. Lazar Dukić je poiskal Vaso Cubrilovića in ta je pritegnil Cvetka Popovića. Danilo Ilić je poučeval slednja dva v rabi orožja in nato dne 27. in 28. junija razdelil Principu, Cabrinoviću, Grabežu, Cubriloviću in Popoviću bombe, revolverje in ciankali, da se v slučaju, da se napad ponesreči, zastrupijo.

Mihajlo Jovanović je obtožen, da je od Cvijana Stepanovića in Dedo Kerovića prevzel bombe, revolverje in streljivo, dobro vedoč, čemu bo to služilo, da je skril orožje v podstrešju svoje hiše, ga prinesel 15. junija v Doboju in ga tam Danilu Iliću izročil.

Miko Misić, Jakov Milosević, Veljko Cubrilović, Mitar Kerović, Nedjo Kerović, Jovo Kerović, Blagoje Kerović in Cvijan Stepanović so obtoženi, da so pomagali izvršiti atentat s sledečimi dejanji. Miko Misić in Jakov Milosević sta spremljala Principa in Grabeža od srbske meje čez Drino do hiše Obrena Milosevića v Trnovi. Obren Milosević je sprejel dne 2. junija Principa in Grabeža pod svojo streho in

kosov v vseh štirih kotih sobe; ostali kosi so na kakih 20 mestih v stenah zapustili globoke sledove. Vsled zračnega pritiska so se razpočile tudi stopnice v hiši, in neka majhna železna omara, ki je ležala v železni blagajni, se je zarila globoko v lesena tla. Medtem ko je bomba na tak način vse uničila v eksporterjevem biroju in končno strgala v tla 2 m globoko luknjo, je stal v prvem nadstropju majhen kamin in na njem Kristus, ki je ostal nepoškodovan. »To je vse, kar je od moje trgovine ostalo«, je rekel gospod Willems. »Že trideset let stoji ta Kristus tukaj in tudi nocojšno noč se ni ganil.«

Sedaj so postavili strojne puške, ki naj bi »grozno zver« ob ponovnem napadu na mesto uničile.

skril orožje; nato ju je peljal v Priboj k Veljku Cubriloviću. Ostali so obtoženi, da so Principa in Grabeža sprejeli in prinesli orožje v Tuzlo, kjer so ga Mihajlu Jovanoviću oddali.

Lazar Dukić je obtožen, da je seznanil Danila Ilića z Vazo Cubrilovićem in s tem povzročil, da se je Cubrilović udeležil atentata.

Ivo Kranjević je obtožen, da je pregovoril Vazo Cubrilovića, da je skril orožje pred napadom in po napadu. Da je nato sprejel orožje in ga skril najprej pri Franju in Angeli Sadilo in Ivanu Momčinoviću, nato pa v lastni hiši.

Branko Zagorac, Marko Perin, Dragan Kalember, Nikola Forkapić so obtoženi, da so večkrat z Vazo Cubrilovićem govorili o atentatu in ga v njegovem namenu potrjali. Vsi omenjeni obtoženci so se pregrešili veleizdajstva po paragrafu 111.b kazenskega zakona in so kaznovati po paragrafu 112.b kazenskega zakona s smrtjo. Cabrinović, Grabež, Cubrilović, Popović, Kranjević, Dukić, Zagorac, Perin, Kalember in Forkapić so še mladoletni; kaznujejo naj se z ječo od 10 do 20 let.

Nadalje se obtožujejo: Ivan Momčinović, 67 let star; Franjo Sadilo, 40 let star; Angela Sadilo roj. Momčinović, 31 let stara žena, — da so po napadu sprejeli orožje od Iva Kranjevića in ga skrili, četrto so vedeli, da je bilo uporabljeno pri napadu. S tem so skušali zločin prikriti.

PREDZGODOVINA NAPADA.

Princip in Cabrinović sta priznala, da sta delala po načrtu sporazumno na umor Ferdinanda in da sta zato tudi Grabeža, Cubrilovića in Mehmedbasića na gotova mesta postavila. Tudi ti so imeli isti namen. Princip in Cabrinović sta se seznanila v Belgradu v lokalih Žirovni venac in Zlatna Morun, kjer sta občevala s četaši in se razgovarjala o velikosrbskih načrtih. O Veliki noči sta brala, da pride Ferdinand v Bosno. Sklenila sta, da ga umoriti. O tem sta obvestila tudi Grabeža. Obrnila sta se na železniškega uradnika Milana Ciganovića iz Bosne, rojenega leta 1888., ki se je pa preselil v Srbijo in se udeležil balkanske vojske kot četaš. Ta se je obrnil do majorja Boja Tankosića. Tankosić je sprejel Grabeža in mu obljubil, da mu preskrbi orožje. Ciganović je vse tri podučeval v Topčiderju o rabi orožja in jim slednjič izročil: 6 bomb, 4 revolverje, 150 dinarjev in ciankali. Koncem maja in junija so prišli vsi čez mejo in slednjič v Sarajevu.

NAPAD.

Dne 28. junija so se postavili zarotniki na sledeča mesta: Mehmedbasić pri avstroogrski banki, naprej od njega na obrežju Popović in Cubrilović, na drugi strani Cabrinović; pri latinskem mostu Grabež, na oglu nabrežja in Franca Jožefa ceste pa Princip.

Po napadu je Mehmedbasić pobegnil preko Stolca v Črnogoro, druge so pa prijeli.

Obtoženci izjavljajo, da so hoteli umoriti nadvojvodo kot pristaši velikosrbskih idej; njegove soproge niso nameravali umoriti. Hoteli so avstrijske dežele, koder Srbi prebivajo, odtrgati od monarhije in jih združiti s Srbijo. Ta načrt naj bi uresničila vojska, o kateri vsak v Srbiji govori. Največja ovira temu da je bil Franc Ferdinand, ki da je bil na glasu, da je največji sovražnik Srbov. Ker je pa bil znan kot izvrsten vojskovodja in zato v vojski jako nevaran, so ga hoteli na ta način s poti spraviti.

Napad je političen dogodek prve vrste, ki naj bi služil političnim namenom. Ker so vedeli, da bo napravil prestolonaslednik po svojem vladarskem nastopu konec srbskim aspiracijam, so ga hoteli odstraniti.

Načrt umora je zasnovala Narodna Obrana, duševna voditelj atentata sta pa major Tankosić in uradnik Ciganović. Umor so pa izvedli nezreli, fanatizirani srbski mladiči.

Narodna obrana je največja zastopnica velikosrbske ideje in največja sovražnica Avstrije. Najprvo je delovala kot revolucionarni odsek v Stari Srbiji in Macedoniji. Ko je tu svoje delo izvršila, se je obrnila proti monarhiji. Narodna obrana

je bila neke vrste šola za četaše, ki naj bi se tu usposobili za vojsko z monarhijo.

Toliko smo posneli iz obtožnice. Druge stvari so več ali manj znane iz poročil, katere smo prinesli že svojčas v listu.

Obraznava bo trajala tri tedne.

Turčija.

NAPETJE RAZMERE MED RUSI IN TURKI.

London. Daily Telegraph poroča iz Petrograda: Razmerje med Turčijo in Rusijo je dobilo zelo resen značaj.

MED ANGLEŽI IN TURKI.

Carigrad. Soproje angleških diplomatov so zapustile Carigrad.

TURŠKO GIBANJE V AZIJI.

Pariz, 11. oktobra. (Kor. urad. Čez Berolin.) Listi poročajo iz Aten, da razvijajo Turki v Siriji, Palestini in Severni Arabiji živahno delavnost. Ondi zbirajo čete in utrjujejo važne točke in v notranjost vodeče ceste.

PROTIFRANCOSKA PROKLAMACIJA NA MOHAMEDANSKE VOJAKE.

Carigrad, 11. oktobra. (Kor. urad.) Tukajšnji turški verski list »Seh il Urrechad« (Ravna pot) priobčuje v turškem prevodu arabsko proklamacijo na mohamedanske vojake v Maroku, Alžiru in Tunisu. Proklamacija opominja muselmane, naj se ne bojujejo na strani Francozov, kajti le-ti so sovražniki božji, prerokovi in muslimanski sploh. Oni, ki gredo z njimi, se izpostavljajo jezi božji. Proklamacija spominja na stiskanje muslimanov in pozivlja vernike, da se bojujejo proti zatiralcem in rešijo svojo domovino, vero in čast.

DARDANELE OSTANEJO ZAPRTE.

Rim, 13. oktobra. Reuterjev urad poroča, da je tripeletenta pripravljena odstraniti angleško-francosko brodovje izpred Dardanel, ako sprejme Turčija protizahtevo, da odpusti nemško mornariško moštvo. Ker je ta pogoj nesprejemljiv, ostanejo Dardanele zaprte.

ANGLEŽI ZAPUŠČAJO BAGDAD.

Dunaj, 12. oktobra. Vsi Angleži v Bagdadu so pobegnili.

Kako se je Japonska odločila za vojsko.

Nemški listi poročajo, da je Japonska zaman iskala posojila 126 milijonov jenov, šele Angleška ji je dala posojilo, zahtevala pa, da jo v vojski podpira. Nato je zahtevala Japonska od Angležev poleg posojila še dar 170 milijonov jenov. Tudi to je dobila, kakor tudi zagotovilo Rusije, da ji bo severna Mandžurija popolnoma prepuščena, razen ozkega prostora ob mandžurski severni železnici.

Amerikansko-pacifiško brodovje odplulo na Filipinske otoke.

Stockholm, 12. oktobra. (Kor. ur.) Iz New Yorka se brzojavljajo, da je skoraj celo pacifiško vojno brodovje Združenih držav iz Amerike odrinilo proti Filipinskim otokom. Odkar so zasedli Japonci Maršalske otoke, so se menjale važne brzojavke med kabinetom v Washingtonu, Londonom in Tokiom.

JAPONSKA POMIRILA AMERIKO.

Predsednik Združenih držav Wilson je izjavil, da je podala Japonska zadostne izjave o svojih načrtih v Tihem oceanu in je naglasila, da ničesar ne podvzame, kar bi moglo vznemirjati v Washingtonu.

Tudi Japonci iščejo nemško križarko „Emden“.

Angleška križarka Triumph in japonski križarki Nissin in Kassuga sta v veliki naglici zapustili Hongkong in sta odjadrali v smeri proti Malajskemu Arhipelu, kjer je potopila nemška križarka Emden z ržem naložene japonske ladje.

Berolin. Križarica »Emden« je potopila več japonskih ladij z ržem.

Albanija pod Essad pašo.

Drač, 10. oktobra. Essad paša je začel izvrševati obljubo, ki jo je dal po slavnostnem vходу v Drač pozdravljajoči ga množici: da bo znal braniti Albanijo... V par dneh je postal gospodar Albanije, kajti vse se mu klanja. Največja nasprotnika: Mustafa beg, predsednik senata, in njegov brat Soliman aga, poveljnik posadke v Draču, sta se mu podala nasproti in mu stavi- la svoja mesta na razpolago. Prvi čin novega gospodarja albanskega je bil, da je poslal Bib Dodi, knezu Mirditov, ultimatum, naj se podvrže, ker bi ga

sicer smatral za upornika in šel z vojsko nad njega. Kakor znano, vznemirjajo Bib Dodi in četaši črnogorske obmejne kraje, in Essad se boji, da bi se Črnogorci ne maščevali in ne napadli Skadra.

V Skadru sta še vedno dva tabora: mohamedanski in katoliški, ki se vsak večer zabarikadirata v svojih mestnih okrajih. Padajo tudi strelji in mrtvih ne manjka. V Skadru je sploh anarhija, vsled česar to mesto tudi nima zastopnika v senatu. Katoličani namreč niso hoteli priznati mohamedanskih izvoljencev Aluž Loje in Sulu bega, vlada v Draču pa ni priznala katoliških izbrancev. Tudi Skadru je Essad poslal ultimatum, da ga prizna, ker bo sicer korakal proti mestu in ga s silo zavzel. Odgovor še ni znan. Bati se je pa, da bomo kmalu slišali kaj o pohodih proti Bib Dodi in proti Draču.

ESAD IN VLADA V AVTONOMNEM EPIRU.

Atene, 11. oktobra. (K. u.) »Agence d'Athènes« poroča: Essad paša, ki je bil imenovan za vladnega predsednika in vrhovnega poveljnika v Albaniji, je opozoril avtonomno epiroško vlado na dejstvo, da so bili nekateri avtonomisti začasno zasedli Berat ter jo prosil, naj v bodoče taka gibanja prepreči. Nato je poslal zunanjim ministrom epirotske vlade, Karapanis, Essad paši naslednjo brzojavko: Z ozirom na Vašo depešo si dovoljujem Vam naznaniti, da je vsled napada iz nasprotnega tabora en epirotski zbor res prekorajčil obmejno črto. Epirotom se je takoj poslalo povelje, da se vrnejo v svoje postojanke. Ponovni albanski napad, ki bi se bil dal opravičiti z odlašanjem, ki se je pokazalo v izvrševanju naših povelj, se je pa žal izprevergel v naval proti nedolžnemu prebivalstvu ter je bil ob tem, glasom vseh nam došlih vesti, požgan Berat in več sosednjih kršćanskih vasi. Ne dvomim, da bodele one, ki so zakrivilo to vandalsko, podvrgli zasluženi kazni, da se odvrnejo represalije, ki bi bile za dobre sosedске odnošaje, ki jih želimo ohraniti, nevarne. Medtem bomo odredili vse potrebno, da epirotske čete, ki so se umaknile na svoje prvotne postojanke, ne bodo dale nobenega povoda za kak spor in upamo, da boste tudi Vi s svoje strani izdali podobna povelja.

Obisk Francozov v Dubrovniku.

»Bosnische Post« poroča 4. t. mes.: Skoraj vsako nedeljo se pojavi francosko brodovje pred Dubrovnikom. Tudi danes ni izostalo. Povodom cesarjevega imendana sta bila Dubrovnik in Gruž okrašana z zastavami; ob 9. uri je bila napovedana cesarska maša. Ob tem času se je zagledalo francosko brodovje 36 enot. Deset torpedovk je priplulo pred Belavisto in so se pripeljale v Gruž. Štiri torpedovke so se pripeljale v pristanišče do zaloga koksa; najbrže so mislili Francozi, da najdejo premog. Francozi so pozdravljali občinstvo, ki se je izprehajalo ob obrežju in opazovalo prizor. Francozi so se nato odpeljali, ne da bi bili moštvo izkrcali. Francozi so obstrlejevali z granatami dva avstro-ogrška hidroplana, ki sta križarila nad francoskim brodovjem, a brezuspešno. Popoldne se je odpeljalo francosko brodovje proti severu.

Zopet angleška križarka potopljena.

Rio de Janeiro, 12. oktobra. Iz Valparaíso brzojavljajo, da je nemška križarica »Leipzig« potopila neko angleško križarico.

Dva francoska torpedna čolna se potopila.

Pariz (čez Rim), 12. oktobra. Francoska torpedna čolna 333 in 347 sta na visokem morju trčila skupaj in se takoj potopila. Moštvo obeh čolnov se je rešilo. Čolna ležita v globlini 300 m.

Cesarja Viljema kanal zapri.

Berolin. Cesarja Viljema kanal je zaprt.

Demonstracija ruskega brodovja v Črnem morju.

Iz dunajskih diplomatskih krogov se poroča: Križarjenje ruskega vojnega brodovja v Črnem morju, ki je križarilo

pred Konstanco, je demonstracija proti zatvoritvi Dardanel. Turčije ne bo preplašilo rusko in tudi ne angleško vojno brodovje, ki križari pred Črnim morjem. Boj s turškimi brodovjem, ki sta ga ojačali nemški križarki »Geben« in »Breslau«, bi najbrže za Ruse slabo izpadel, če bi jim Angleži ne pomagali, ki pa ne morejo prepluti Dardanel.

DELOVANJE RUSKEGA ČRNOMORSKEGA BRODOVJA.

Dne 11. t. m. se je ustavilo rusko črnomorsko vojno brodovje, 28 enot, pred Balčikom. Tri torpedovke so se pripeljale v pristanišče. Ravnatelj carinske straže je neki ruski častnik prinesel pismo, naslovljeno na rumunsko vlado, ki ga je, kakor sodijo, odpisal admiral. Medtem so se odstranile v določeni daljavi tri torpedovke; celo brodovje se je razdelilo v tri skupine. Prvi del, dve oklopnici, štiri torpedni čolni, dve križarki in štiri polagalci min, je izginil; drugi del, osem enot, je ostal pred Balčikom v razdalji pet milj. Tretji del se je odstranil proti Kustendu, a najbrže stoji pred Kavarno. Med temi tremi deli stoje štiri enote.

Italija.

»Berliner Tageblatt« poroča iz Rima preko Pariza, da je dovolil italijanski parlament 50 milijonov lir za nadaljevanje vojskih priprav. — Grška vlada je obvestila italijansko, da ne bi ugovarjala, če Italija utrdi Valono.

LAŠKI ZUNANJI MINISTER SMRTNO NEVARNO BOLAN.

Rim, 12. oktobra. Včeraj zvečer so izdali zdravniki o stanju markiza di San Giuliano sledeči buletin:

Ministra so popadli začetkom septembra revmatični napadi z mrzlico, ki so se večkrat ponavljali. Zadnje dni je nastopila resna oslabelost srca. Danes jutraj je nastopilo po hudi noči brez spanja propadanje moči, ki je več ur trajalo. Stanje se je nekoliko zboljšalo, vendar je še zelo resno. Toplota 36°, žila 110, dihanje 24.

»Giornale d'Italia« piše: Profesor Marchiafava izjavlja, da je stanje San Giuliana zelo resno. Zdravniki skrbijo zlasti oslabelost srca. Če se napad ponovi, prinese smrt. Prihodnja noč bo odločilna. Vkljub temu, da minister vedno dela in da je sprejel celo diplomate. Bolnik je sprejel včeraj popoldne svete zakramente.

Portugalska pred napovedjo vojske.

»Daily Mail« poroča, da je Anglija posodila Portugalski denar in ji obljubila nemško Ambo in Damara deželo do 22° južne širine in južni del nemške Vzhodne Afrike do 10° z Lindejem, če podpira trojni sporazum. Portugalske pomožne čete so baje že odrinile v Orleans, da posežejo v boj proti Nemcem. Vsak trenutek se pričakuje, da Portugalska Nemčiji vojsko napove.

Rimski francoski poslanik izvaja v »Tribuni«: Samobesni umljivo je, da se vsled pogodbe med Anglijo in Portugalsko udeleži Portugalska vojske. Javno mnenje na Portugalskem smatra vojsko za logično in neizogibno posledico v interesu Portugalske. Na Portugalskem je znano, da če zmaga Nemčija, izgubi Portugalska svoje kolonije.

V portugalskih lukah je mnogo ladij trozveze, katere bi v slučaju, da Portugalska napove vojsko, postale plen nasprotnikov trozveze. Že sedaj ima angleško brodovje v portugalskih lukah dobra opirališča.

× × ×

Portugalski poslanik potrjuje, da odpošlje Portugalska 16.000 mož, da z njimi ojači levo krilo francoske armade. Prva ekspedicija odrine že te dni. Meseca aprila je nameravana ekspedicija 25.000 zamorcev rodu Makna.

Smrt rumunskega kralja Karola.

OPOROKA KRALJA KAROLA.

Bukarešt. Kralj Karol je spisal oporoko lastnorčno. Oporoka nosi datum z dne 26. februarja l. 1899. in ima dostavek z dne 27. decembra l. 1911. Kralj pravi uvodoma, da je star 60 let in se čuti dolžnega, napraviti oporoko. Zvest sem svoji veri, pravi kralj, ljubim pa kljub temu pravoslavno vero, v kateri je bila krščena moja hči Marija. Blagoslov mojega trupla naj izvrši katoliški duhovnik; želim pa, da molijo ob moji rakvi zastopniki obeh cerkv. Rakev naj bo preprosta; naj se postavi v prestolno dvorano med cvetice. Vencev ni treba; kvečjemu samo nekaj, narejenih iz cvetic, ki rastejo v tistem letnem času, ko ga smrt ugrabi. Okoli rakeve

naj nasujejo smrekovih vejic. Železno kono, narejeno iz topov, vpljenjenih pri Plevni, naj nosijo pri pogrebu in naj jo oddajo nato v njegov grad. Med pogrebom naj streljajo iz topov vseh fortov okoli Bukarešte, ki jih je sam napravil kot obrambo proti vsem sovražnikom. Pokopljejo naj ga v samostanski cerkvi Curten de Argeš. Kraljici zapušča letnih 400.000 levov, grad Peleš in 1 milijon levov v denarju. Njegov glavni dedič je bodoči rumunski kralj.

NJEGOV GROB.

Bukarešt. Samostan Courtea de Argeš, kjer bo kralj pokopan, je ustanovil l. 1518. knez Basarab IV. Neagoe. Sežidan je v bizantinskem slogu in je eden najlepših zgodovinsko-umetniških stavb cele Rumunije. Kralj Karol je samostan restauriral in ga z velikimi stroški prenovil.

POGREB.

Bukarešt. Včeraj, dne 12. oktobra, je bila v gradu Peleš maša zadušnica za pokojnega kralja. Udeležili so se je dvor in državni dostojanstveniki. Nato so odpeljali kralja na lafetu, osvojenem pri Plevni, na kolodvor v Sinaji. Vlak je odpeljal nato v Bukarešt. Na kolodvorih so mu izkazali zastopniki armade in oblasti povsod zadnjo čast. Ko je prišel vlak blizu Mago-sonie, so oddali topovi s forta Chitila—Magosonia 101 strel. Na kolodvoru so čakali na vlak predsedniki zbornice in senata, ministri in drugi oblastniki. Lafet s krsto je peljalo šest konj. Krsta je bila pokrita z rumunsko zastavo. Povsod po ulicah je bilo v špalirju polno občinstva, ki je metalo cvetke na kraljevo rakev, ki so jo prepeljali v kraljevo palačo. Za krsto je stopal ves dvor z diplomatskimi zastopniki.

BODOČA POLITIKA RUMUNIJE.

»Pester Lloyd« poroča z merodajne strani v Berolin: Smrt kralja Karola se tu zasebno zelo obžaluje, ker so kralja, ki je Hohenzollern, tu zelo spoštovali. Njegovo smrt pa tudi iz političnih razlogov obžalujejo, ker se je kralj v težavnih časih izkazal kot sijajen državnik. Pomirjeni so pa tudi zato, ker je porabil kralj zadnje dni svojega življenja za to, da spravi politiko Rumunije v pravi tir. Prepričani so, da ne mislijo državniki in novi kralji, da bi se brez varnih garancij za bodočnost Rumunije pridružila Rumunija trojnemu sporazumu in da bi prevzeli nase odgovornost za sovražno stališče nasproti Nemčiji in Avstro-Ogrski.

Srbija.

TRI SRBSKA MESTA V ROKAH MACEDONSKIH VSTAŠEV.

Srbska mesta Štip, Veleš in Kočano so zasedle močne macedonske čete. Srbski uradniki in dostojanstveniki so pobegnili v Skopje.

GRŠKA ZAPUSTILA SRBIJO.

Časopisi, ki izhajajo v Nišu soglasno konstatirajo, da je Srbija definitivno sama nase navezana. Vse Pašičeve prošnje v Atenah in posredovanje Sazonova pri grškem poslaniku v Peterburgu so ostale brezuspešne. Grška noče žrtvovati niti enega vojaka.

NEVOLJA PROTI KRALJU PETRU.

»Reichspost« poroča nekdo, ki se je do 3. t. m. mudil v Nišu, da vlada ondi veliko ogorčenje proti kralju Petru, ker doslej ni pokazal nobenega zanimanja za položaj. V Nišu ni mogoče izvedeti, kje se kralj nahaja.

SRBSKI LISTI NAPADAJO RUSIJO.

»Narodni List«, ki izhaja v Nišu, napada Rusijo in piše med drugim: Belgija je, kakor se zdi, izbrisana z evropskega zemljevida. Lahko bi se dogladno, kdo da je odgovoren, da bo tudi Srbija delila usodo Belgije.

V SRBIJI NI LAKOTE.

»Reichspost« poroča, da ni res, da bi v Srbiji vladala lakota, ker so v zadnjem času dosepele velike množine živil iz Grčije, Francije in Egipta; zelo mnogo je v deželi denarja, zlasti zlata, ker je v zadnjem času dospelo iz Francije 200 milijonov v zlatu.

Zaprla ruska pristanišča.

Kristiania, 12. oktobra. (Kor. urad.) Norveški poslanik v Peterburgu brzojavljajo: Poveljstvo v Helsing-sortu poroča, da so zaprla pristanišča v Potniškem zalivu, izvzemši Ravna in Mžnylnota. Senat je poizkušal, da bi odpravil zaprtijo. Časopisi poročajo, da so zaprla tudi pristanišča Sevastopolj, Okačev in Kač. Če bi ladje kljub temu poizkušale voziti v navedena pristanišča, je ukazalo višje poveljstvo ruskega črnomorskega brodovja, da morajo na nje ostro streljati, če se po prvem svarilnem strelu takoj ne ustavijo.

Kitajska protestira proti Japonski.

Tokio, 12. oktobra. Kitajski poslanik Hima je protestiral proti kršenju nevtiralitete. Japonska je namreč zasedla vse železniške postaje do kolodvoza v Tsinaufu.

Tudi v Južni Africi se Angležem slabo godi.

»Daily Mail« objavlja podrobnosti o nekem boju v južni Africi, v katerem so bili Angleži občutljivo poraženi. Dva švadrona prvega južno afrikankega polka jezdecev in en oddelek artiljerije se je moral udati Nemcem. Boj se je vojeval pri Riedfonteinu. Združene angleške sile so morale tam za svoje prodiranje važen kraj zasedati. Artiljerija in kavalerija sta bili odposlani, da sta ojačili Angleže. Medtem so pa prisilili nemški topovi Angleže, da so morali s svojim ognjem umolkiniti in Angleži so se morali pričeti umikati. Ostanek se je udal. Nemški poveljnik je čestital angleškemu polkovniku radi hrabrosti, ki so jo pokazali njegovi ljudje in je tudi nekemu ujetemu desetniku dovolil, da se je smel vrniti k lastni ambulanci. Angleškim vojnim ujetnikom se je dovolilo, da so smeli biti navzoči, ko so pokopavali padle vojake.

Naši junaki na morju.

PISMO Z AVSTRIJSKE VOJNE LADJE »KAISERIN ELISABETH V ČING-TAVU.

Schönlinde, 12. oktobra. Neki tukajšnji uradnik je dobil od svojega nečaka, ki je c. in kr. godbeni kvartirni mojster na Nj. Vel. ladiji »Kaiserin Elisabeth«, ki se v Čing-tavu bori proti Japoncem, naslednje pismo z dne 4. avgusta 1914.: Ljubi stric! Ležimo v Čing-tavu. Na krovu vse zdravo in navdušeno. Združeni smo z nemškim brodom in zaenkrat še na varnem. Jutri se začne delo. To je zadnje pismo, ker se poštni promet prekine. Drugače sem zdrav. Ako boste slišali o pogibeli Nj. Vel. ladiji »Kaiserin Elisabeth«, potem bodite prepričani, da smo — 420 mož nas je — popolnoma izpolnili svojo dolžnost, saj rešitev je pač? ... Mi bomo storili vse, kar je v naših močeh. Sem prenašalec ranjencev. Prosim tolažite moje starše, ki si gotovo najhuje mislijo. Obvaruj vas vse skupaj vsemogočni Bog! Vaš nečak E. J.

Razna poročila.

AVSTRIJSKI VOJAŠKI DUHOVNIKI.

Dunaj, 13. oktobra. Korespondenca Wilhelm poroča: V vojnem ujetništvu se nahaja 8 vojnih kuratov, kar priča o požrtvovalni skrbi kuratov, o hrabrem obnašanju in zvestem izpolnjevanju dolžnosti za oskrbo ranjencev. Dosedaj je bilo vpoklicanih 1100 kuratov. Vnovič jih je vpoklicanih 96; večeraj se jih je odpeljalo 20 v epidemijske bolnišnice. Duhovniki, ki se prostovoljno oglašajo za oskrbo ranjencev na transportnih vlakih, morajo prinesiti s sabo dovoljenje svojega ordinarijata.

ZREBANJE AVSTRIJSKE RAZREDNE LOTERIJE.

Dunaj, 12. oktobra. (Kor. urad.) 30.000 K je zadela št. 159.469, 20.000 K št. 107.609, 10.000 K št. 25.963 in 5000 K št. 6253.

ŽITNE CENE.

Dunaj, 12. oktobra. (Kor. urad.) Kupčija s pšenico in ržjo jako trdna, z ječmenom trdna, s turško in ovsom mirna. Vreme: lepo in mrzlo. — Vratislava, 12. oktobra: pšenica 24'20, rž 21'90, oves 20'00.

Dnevne novice.

+ Lastnoročna cesarjeva zahvala »vražji diviziji«. Na čestitke 42. hrv. domobranske divizije — »vražje divizije« — k Najvišjemu godu se je cesar lastnoročno zahvalil z naslednjim pismom: »Wien, Burg, 11 h, 45 m. 5. X. 1914. C. poveljstvu 42. domobranske pehotne divizije. Globoko ganjen se zahvaljujem svoji vrli 42. domobranski pehotni diviziji za čestitko, poslano z bojnega polja, ki dokazuje starrega izkušenega duha. Naj Vas vodi božji blagoslov do zmage. Franc Jožef m. p.« — S takim odlikovanjem — cesarjevim lastnoročnim pismom — se ne more doslej pohvaliti nobena četa avstro-ogrške monarhije.

+ Iz seje kranjskega deželnega šolskega sveta, Karl Pihl se premesti iz Suhorja v Vrbovo. Denarno premijo iz premoženja svoječasnega društva za zoraženje vrtov v znesku po 72 K 16 v. dobe: Bergant Jožef, nadučitelj, Turjak: Lunaček Aleksander, nadučitelj.

Št. Rupert; Rojina Franc, nadučitelj, Šmartno pri Kranju; Čepon Janko, učitelj, Moste; Josif Peter, nadučitelj, Dobrova pri Kropi in Konjar Mihael, nadučitelj. Motnik. Mobiliziranih je iz Kranjske 90 učiteljev, 45 profesorjev in 2 nadzornika. Suplentom na realki se imenujeta: Dr. Hussl Ivan in Gruszecky Oskar, na gimnaziji v Kranju: Rus Josip.

— Za poveljnika 3. armade je imenovan general pehote Svetozar Boroevič pl. Vojna. Vpokojena sta zborna poveljnika general kavalerije Giesl pl. Gieslingen (8. armadni zbor v Pragi) in general pehote pl. Hortstein (9. armadni zbor v Litmoricih). Iz zdravstvenih razlogov so odpušteni armadni poveljnik vitez pl. Auffenberg, in zborna poveljnika general konjenice Kolosvary de Kolosvar (11. armadni zbor v Lvoju) in general pehote Oton Meixner (7. armadni zbor v Temesvaru). Za poveljnika 8. armadnega zbora je imenovan podmaršal pl. Scheucherstuel, za poveljnika 6. armadnega zbora (Kassa) Artur Arg, za poveljnika 7. armadnega zbora, podmaršal Fail-Grieszler za poveljnika 8. armadnega zbora, podmaršal Štefan Ljubičić je povišan za fcm. in imenovan za poveljnika 11. armadnega zbora, za generala pehote in za poveljnika novo ustanovljenega 17. armadnega zbora je imenovan podmaršal Karl Krtek.

+ Nova postava o varuštvo otrok. S cesarsko odredbo se je uveljavila novela k splošnemu državljanstvu zakoniku, ki jo je gospodica zbornica sprejela. Obsega predvsem določila o varuštvo otrok. Nučnost utemeljuje, ker je radi vojske odsoten velik del moškega prebivalstva in ker je veliko ljudi umrlo. Izpreminjajo se določila o obrokih glede na proglasitev smrti kakor tudi glede na pravice v rodbinskih in v varuških zadevah, kar vse je bilo že dolgo potrebno, da se izboljša; končno se izboljšuje tudi postavljeni red o dediščin. Skrajšali so se obroki za proglasitev smrti. Cesarska odredba odstrani izključitev žensk v gotovih pismenih izkazilih in v pravnih poslih. Rodbinsko pravna določila vodi pred vsem pomislek, da ni več vsled vojske mogoče, da se odgodi času primerno varuško pravo: na drugi strani je na radi časovnih dogodkov človeško življenje in urejena vzgoja potomcev za državo in za splošnost važnejše, kakor sploh kdaj. Novela obsega več določil, da se izboljša pravno varstvo nezakon-skih otrok. Obsega sledeče izpremembe v korist nezakonskim otrokom: priznava se pripadlost k rodbini matere, ime podeli mož matere, zagotove se stroški poroda in prve preskrbe matere in otroka že pred rojstvom, končno se določajo ugodnosti za v očetovi hiši vzgojene nezakonske otroke po očetovi smrti. Novela obsega tudi določila glede na zakonito pravico do dedščine med nezakonskimi otroci in njih stariši. Izpremembe določil splošnega državljan-skega zakonika vodi tudi namen, da se določila o sprejemu otrok za svoje v interesu otroškega varstva olajšajo, da se tako zagotovi velikim osirotelim in nezakonskim otrokom dom in urejena vzgoja. Starostna meja starišev, kadar lahko izbirajo otroke, se je zato znižala na 40 let. Novela nadalje določa, da sme ženska voditi varuštvo in kuratelo, ustanove se tudi varuški svet kot oblastvena uvedba. Obsega tudi zasebno pravna določila o varuštvo v zavodih in o generalnem nadzorstvu, ki se pa le določi, če ni na razpolago posameznega varuha.

— Prememba v prometu osebnih vlakov na progi Ljubljana gl. k. Jesenice in Ljubljana d. k. — Kamnik, C. kr. ravnateljstvo državne železnice naznanja: Na progi Ljubljana gl. k. — Jesenice se opusti s 15. oktobrom t. l. vlak števil. 1720, ki odhaja iz Ljubljane gl. k. ob 10.1 po noči in prihaja na Jesenice ob 12.00 po noči, ter se nadomesti z vlakom št. 1718, ki odhaja iz Ljubljane gl. k. ob 6.30, pop. in prihaja na Jesenice ob 8.30 zvečer. Ta vlak posreduje v Kranju ugodno zvezo na vlak št. 2559, ki odhaja v Tržič ob 7.40 zvečer, in na Jesenicah zvezo na osebni vlak št. 18, ki odhaja ob 8.45 zvečer v Celovec in na brzovlak št. 702/2, ki odhaja ob 9.12 zvečer na Dunaj zapadni kolodvor čez Salzburg. Z istim dnem se opusti na progi Ljubljane d. k. ob 11.50 dopoldne in prihaja v Kamnik ob 1.04 popoldne ter se nadomesti z vlakom št. 2153, ki odhaja iz Ljubljane d. k. ob 7.40 dopoldne in prihaja v Kamnik ob 8.51 dopoldne.

— »Ilustrirani Glasnik«, št. 7., izide v četrtlet in bo obsegal sledeče zanimive slike: Z belgijskega bojišča. — Uničeni železniški most pri Namiru. — Vojni plen. — Stolna cerkev v Antwerpnu. — Dež. odbornik dr. Evgen Lampe. — Belgijsko mesto Löwen. — Nemško brodovje od-

bija angleški napad na Helgoland. — Zmaga generala Hindenburga pri Mazur-skih jezerih. — Ljubljana - Gorica. — Poljski legionarji. — Avstrijski vojaki na črnogorski meji. — Prizor z bojišča. — Francoski aeroplan z mitraljezo. — Prizor s črnogorskega bojišča. — Alžirski pešaki. — Pogled na Pariz. — Državni poslanec prof. dr. Drexel. — Prebivalstvo beži pred prodirajočim sovražnikom. — Učinek nemških topov kalibra 42 cm. — Nabor konj za vojsko. — † Stotnik Ivan Kobé. — Lakota na Ruskem. — Prehod preko močvirnatega ozemlja. — Skupina ranjen-cev v gorški bolnišnici. — Angleška pomožna križarica »Oceanic«. — Rumunski kralj Karel I. — † Simon Gregorčič. — Dr. Fr. Sedej, nadškof. — Zemljevid bo priložen prihodnji številki.

— Nadvojvoda Karel Franc Jožef je imenovan za najvišjega imejtelja pešpolka št. 19. (Imejtelj 19. pešpolka je bil prej nadvojvoda Franc Ferdinand. Polk je iz Gyora. Pred vojsko je bil nastanjen na Goriškem.)

— Vnokožen je podmaršal Albert pl. Dietrich, trdnjavski poveljnik v Sarajevu.

+ Štiridesetletnica hrvatske uni-verze, Dne 19. t. m. preteče 40 let, odkar je hrvatska Alma mater v Zagrebu posvečena in odprta hrvatski mladini.

— Vitez Pogačnik. Podpredsednik poslanske zbornice g. Josip vitez Pogačnik, nadporočnik v rezervi, sporoča »Stražici«, da je pridelen kot ordonančni častnik 6. armadnemu zboru. Zdrav je in pozdravlja vse prijatelje in znance.

— V Gradcu je umrl na azijski kol-leri 27letni J. Bardutzky, ki je po nekem transportu konj v Galicijo se vrnil bolan v Gradec.

— Nove maksimalne tarife za me-sto Ljubljano in deželo Kranjsko je izdala c. kr. deželna vlada za Kranjsko. Obe tarifi sta bili objavljeni v polnem obsegu v uradnem listu dne 9. in 10. oktobra t. l. Novi tarifi prinašata jako važne izpremembe. Za moko sedaj ni več predpisana maksimalna cena tudi v detajlni prodaji je c. kr. deželna vlada odpravila za moko maksimalno ceno. Za kruh tudi ne obstoja več maksimalna tarifa. Cena za petrolej je določena za en liter v Ljubljani na 44 vin., na deželi na 46 vin. Za namizno olje je določena cena za liter na dve kroni v Ljubljani in na deželi, za jedilno olje na 1 K 36 vin za liter v Ljubljani in na deželi.

Ljubljanske novice.

Ij O 27. pešpolka pišejo graški li-sti: Namesto ranjenega polkovnika Stauffenberga, ki se mu pa zdravje že boljša, je prevzel poveljstvo 27. pešpolka podpolkovnik Friderik Scotti, dozdaj v 47. pešpolku. 27. pešpolku zdaj poveljujejo in sicer 1. bataljonu major Rudolf Schwarz, 2. bataljonu major Siegl, 3. bataljonu major Kielhauser in 4. bataljonu major Sigmundt. Stotnik Petermann je prevzel bataljonsko po-veljstvo pri 47. pešpolku.

Ij Marijina družba gospodov v Alojzijevešču ima prvi letošnji tedenski sestanek v sredo, 14. t. m., ob pol os-mih zvečer. Prosi se polnoštevilne ude-ležbe! N. c. p. b. v M.!

Ij Ranjencev so pripeljali doslej v Ljubljano nad 6000. Mnogi so odšli že na dopust, mnogi v bojno črto.

Ij Kolera v Ljubljani. Kakor čuje-mo, je obolel še en vojak na kolere sumljivih znakih. Bolna sta sedaj na tem dva vojaka.

Ij Nujno je potrebno, da se za vsak slučaj popolnoma z vsem potrebnim opremljeno izolirana bolnica za silo. Bolnike, ki bi eventuelno oboleli za kolero, je treba takoj izolirati! O kompetentnem vprašanju, kdo ima to bolnico opremiti, se bo še dosegla jasnost — sedaj je v prvi vrsti treba bol-nico za silo takoj opremiti!

Ij Naši ranjenci. V garnizijsko bol-nico so nanovo prišli od 97. pp.: Gerber Andrej, Radešič Jakob, Tomazek, Žuri Friderik, Modružem Jakob, Čutal An-ton, Pribečič Jožef, Poropat Simon, Ri-tossa Karel, Spessop Anton, Fakin An-ton, Tuzzi Franc, Ražan Jakob, Logar Jakob, Rozman Andrej, Hosner Jakob, Stranič Anton, Mikuš Stefan. Od 7. lov. bat.: Kosi Franc, Klobaves Maks. Od 17. pp.: Novak Janez, Planinšek Janez, Knez Janez, Besal Karel, Kelvišar Jo-žef. Od 20. lov. bat.: Pivk Janez, Jurčič Roman.

Ij Prodaja konj. V sredo, dne 14. ok-tobra, ob 9. uri dopoldne se bode pro-dalo potom javne dražbe na dvorišču mestne topničarske vojašnice ob Du-najski cesti 20 do 30 konj. Kupci se va-bijo.

Ij Blivši član slovenskega gledali-šča Bohuslav je bil zadet na gališkem bojišču v glavo, da je izgubil vid. Ko

ga je prijatelj nesel z bojišča se je Bo-huslav bridko jokal, da ne bo mogel več igrati.

DELOVANJE NEMŠKE KRIŽARKE »KÖNIGSBERG«.

Amsterdam, 12. oktobra (Kor. ur.) »Handelsblad« poroča iz Sabanga. (Ni-zozemska Indija): Neka nemška ladja je prepeljala tusem tri častnike in mor-narje ladje »City of Westminster«, ki jo je potopila nemška križarka Königs-berg v Indijskem oceanu.

Najnovejše o bojih v Belgiji.

Antwerpen, 13. oktobra. (Kor. urad.) »Telegraaf« poroča: Pozivu nemškega po-veljnika v Antwerpnu, da bi se prebival-stvo vrnilo v mesto, je doslej sledilo le malo ljudi. Brambe zmožni može se boje, da ne bi morali vstopiti v nemško službo in delati na utrdbah.

Haag, 13. oktobra. (Kor. urad.) Pol-uradno se poroča, da znaša skupno število angleških in belgijskih vojakov, ki so pre-stopili nizozemsko mejo, okoli 22.000.

Amsterdam, 13. oktobra. (Kor. urad.) »Handelsblad« poroča iz Antwerpna: Vse ceste in ulice v mestu so prazne. Le malo ljudi si upa na cesto. Samo v središču me-sta je prišlo iz hiš nekaj meščanov, ki so imeli toliko poguma, da so prišli Nemcem pred oči. Vse trgovine so zaprte, razven nekaterih manjših kavaren na mestnem trgu. Požari, ki so nastali vsled obstrelje-vanja, se razširjajo, ker ni ljudi, da bi ga-sili. Dopoldne ob 9. uri se je podal župan Devos z belo zastavo v nemški tabor, da kapitulira, istočasno je odšlo iz nemškega tabora nemško poslanstvo z belo zastavo. Šele popoldne ob 3. uri je prišlo do zedi-njenja. Takoj nato so vkorakali Nemci v mesto, prazno prebivalcev. Napravili niso nobene škode. Policijski uradniki ne smejo oboroženi hoditi okoli. Nemški vojaki po-magajo gasiti pri požarih.

Amsterdam, 13. oktobra. (Kor. urad.) »Telegraaf« poroča iz Saas van Genta: Močni nemški oddelki patrolirajo ob meji, da zajamejo razkropljene belgijske čete, oziroma da jih prisilijo prestopiti nizozem-sko mejo.

Zopet nemški zrakoplov nad Parizom.

Pariz, 13. oktobra. (Kor. urad.) Vče-raj se je zopet pojavil nad Parizom nemški zrakoplov in vržl šest bomb. Ena bomba je padla na severni kolodvor, kjer je pro-drta stekleno streho in padla med dva že-lezniška vozova. Ostale bombe niso na-pravile nikake škode.

»Družbenik Marijin«, molitvenik za Marijine družbe, se tiska v drugi iz-daji in izide pred koncem meseca okto-bra gotovo. Ker je veliko popraševanja po njem, ga lahko — kdor ga več rabi — že zdaj naroči pri Kat. bukvarni, in kakor hitro bo gotov se dpošlje.

Zahvala.

Povodom bridke izgube, ki je nas zadela ob smrti naše preljub-ljene hčerke, oziroma sestrice

TONČKE

se najtopleje zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izkazano sočutje; v prvi vrsti prečastiti duhovščini, g. očetu in gojenkam, tovarišicam iz škofješkega samostana, preslav. tukajšnji Marijini družbi, ki jo je spremlila, sestro, k zadnjemu po-čitku. 2960

Železniki, 12. oktobra 1914.

Za njo žalujoča rodbina
Franc Košmelj.

Naprodaj je lepa hiša

z velikim vrtom in njivo za K 22.000. Več se poižve: Zelena jama št. 144. 2958

Organist

samec, išče službe. Naslov pove uprava lista pod št. 2959. (Znamka za odgovor!)

Več dobro izurjenih čevljarskih pomočnikov

se takol sprejme na stalno delo in sicer za boljše, težke in mehane dela pri IVANU ROS, čevljarski mojster, Zagorje ob Savi 115. 2995

Gališki begunci v Litiji. — Kočera v Litiji.

Iz Litije nam poročajo: V četrtek, dne 1. oktobra, zjutraj ob 7. uri je prišlo v Litijo 300 poljskih beguncev, večinoma z rodbinami in meščanskega stanu. Pričakovali so, da je Litija veliko mesto, kjer naj bi bila zanje že pripravljena in opremljena stanovanja. Seveda so bili precej razočarani, mi pa tudi, ker po vaseh, kakor je bilo ukazano, niso hoteli iti, v Litiji in Šmartnem se je pa težko dobil prostor za vse.

Kmečkega dela in kmečke hrane niso vajeni, z državno podporo po 70 vin. za odraslo osebo bodo pa tudi težko shajali; sčasoma se pa bodo že privadili na naše razmere.

Med begunci se je nahajal tudi neki Woless Jožef, 70 let star iz Krakova. Ker je bil videti slab, ga je občinski sluga nastanil za prvo silo v občinskih prostorih, kjer je drugi dan resno zbolel. Dr. Nisingerju se je bolezen zdela sumljiva. Sporočil je na bakteriološki oddelek v Ljubljano, nakar je prišel brzojav, da so se konstatirali bacili azijske kolere. Bolnik je bil takoj nato pripeljan v zasilno bolnico, kjer je pa v soboto zvečer umrl.

Izdale so se obširne varnostne odredbe. Semenji, ki bi se imeli vršiti v ponedeljek, je bil prepovedan. Občinska hiša se je označila okuženim, stanovanci, orožniki in tajnikova rodbina internirani. Ravnotako tudi drugi, ki so prišli v stik z bolnikom. Vse stvari, ki so prišle v stik z bolnikom, so se uničile, prostori temeljito razkužili itd. Tekom tedna se ni noben slučaj ponovil, kuga je v kali zatrla! Zanimivo je, da ni tu kolera nikogar ostrašila, nobenega strahu ali resnosti ni bilo opaziti.

Veliko več zanimanja vzbujajo ranjenci, katere smo dobili v soboto popoldne, 100 po številu. Na stotine občinstva je pričakovalo ranjence na kolodvoru, cela vrsta voz in avtomobilov je stala za prepeljavo v zasilno bolnišnico v šolo. Odbor podružnice Rdečega križa, dame in požarne straže iz Litije in Šmartna so sprejeli ranjence in jih spremili na vozove in v šolo. Tam so dobili takoj okrepčila, nakar se jih je oddelilo po sobah in posteljah. Nekaj je težko ranjenih, večinoma so pa lahko ranjeni. Narodnosti so pa različne: Ogrji, Čehi, Nemci, Hrvatje in Slovenci. S postrežbo so zelo zadovoljni in kažejo izvrsten »apetit«. Gospe in gospodične v službi Rdečega križa pod vodstvom gospe T. Svetčeve in A. Kogličeve pridno pomagajo v kuhinji in strežejo ranjencem. Vsem gre vsa čast in priznanje!

Neutrudljiv, skrben in povsod na mestu je gospod ritmojster Albin Svetec, ki ima vodstvo bolnice v oskrbi. Ekonom in blagajnik je pa gospod župan Bric. Tudi drugi odborniki podružnice Rdečega križa so vsi na mestu, ki imajo skrb za dohodke podružnici, za kar žrtvujejo čas in denar.

Podružnica je razposlala oklic za prispevke na vse župne urade, županstva in šolska vodstva v političnem okraju Litije.

Vsi in povsod so se odzvali in poslali zdatne prispevke v denarju in pridelkih. Nekateri posamezniki so darovali prav zdatne vsote. Od drugih imovitejših se še pričakuje.

Vsi darovalci naj pridejo pogledat naše ranjence. Vsem pa kličemo: Pomagajte našim vojakom-junakom!

Pismo s francoskega bojišča.

Vreme na bojišču. — Kako je v francoskih šolah. — Brez molitvenikov. — Velike vinske zaloge.

Iz Laona poročajo: Hudi viharji, neprestano deževje napoveduje jesen. Hitro in nepričakovano se menja dobro vreme s slabim. Noči so že tako mrzle da morejo na prostem prebiti brez škode le utrjeni in zdravi možje. Včeraj je tako močno deževalo, da obdajajo ceste mesteca, kjer bivajo, na obeh

strane mali potoki. Tako vreme se še prenese, če ležiš v skednju zapokan v seno ali če stanuješ v velikem šolskem poslopju; strašno je pa za tiste, ki leže ponoči in podnevi tam pri Reimsu pred sovražnikom.

V francoskih ljudskih šolah se zelo poučuje zgodovina, a nikjer v nobeni francoski hiši in v nobeni francoski šoli še nisem opazil kakšnega molitvenika. Nalašč sem tri Francoze vprašal, kdo da je župnik, a le eden ga je poznal.

Francozi nosijo svoje gorje dostojanstveno. Zenske sicer tožijo, a moški, kolikor jih je še, so tihi.

In vinske zaloge? Toliko vina se nahaja v meščanskih kletih, da si tega v Nemčiji niti predstavljati ne moremo. Osobito rdečega vina in jabolčnika je toliko, da je preskrbljeno za dobo več let za milijone ljudi.

Angleški večerni tečaj

dvakrat na teden od 8.—9. ure zvečer. Plača se 4 K na mesec. Pouk se prične dne 15. oktobra. Tečaj se le otvori, če se zgleda najmanj 12 učencev. Tudi drugi tečaj se nadaljuje. Več se poizve o obeh tečajih vsak dan od 12.—3. ure pop. v času od 6. do 15. oktobra. Olga Nadeniczek, zapr. sodniški tolmač za angleški jezik, Dalmatinova ulica št. 10. 2900 3

Suhe gobe

kupi po najvišji ceni
J. Dolinar, Smlednik.

2902 5

**Anton Presker**

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta 14.



se priporoča sl. občinstvu za mnogobrojen poset zlasti pa preč. duhovščini in izdelovanju vsakovrsne duhovniške obleke (talarjev itd.), iz trpežnega in solidnega blaga, po nizkih cenah. 811 52

Absolutno zjamčeno, pristno**VINO!**

Kmetijsko društvo v Vipavi oddaja vsled priporočila knezoškofjskega ordinarijata pristna bela mašina in namizna vina letnika 1912 po 56 K in letnika 1913 od 40—45 K za hektoliter, postavljeno na kolodvor v Ajdovščino. — Sortirano

rizling

je po 60 K. Večjim odjemalcem dovoli se znaten popust in tudi istim, ki pošljejo svoje posode. — Kleti nadzoruje vipavski dekan.

V zalogi je tudi pristno tropinsko žganje, cena 2 K 20 vin. za liter. Večje množine po dogovoru ceneje.

Kmetijsko društvo v Vipavi.

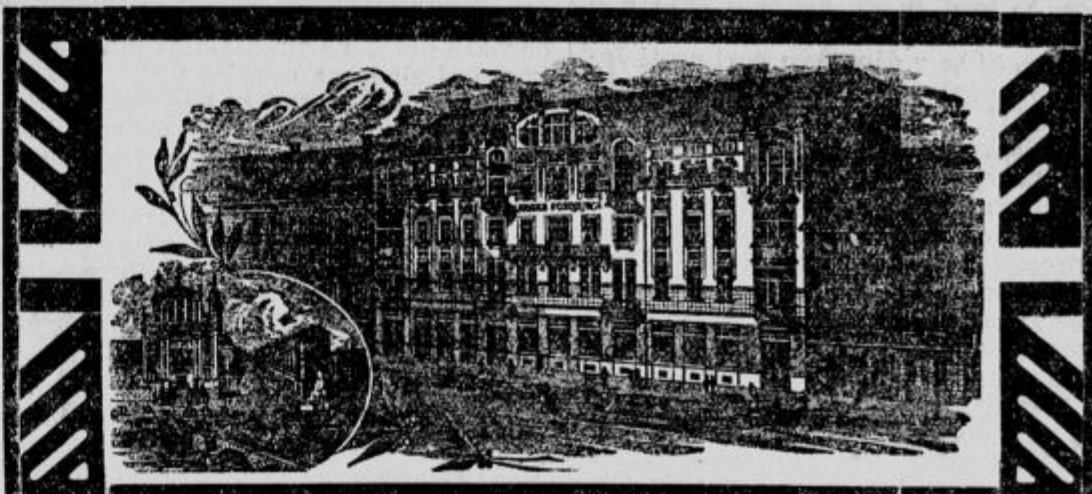
A. & E. Skaberné, Ljubljana, Mestni trg 10

Specialna trgovina za pletenine in trikotažo.

395

Velika zaloga različnega perila za vojake iz čiste volne in velblodje dlake in sicer: snežne kučme, sviterji, telovniki, triko-jopice, srajce, in spodnje hlače, nogavice, sliperji, dokolenice, rokavice, različni ščitniki za vrat, prsa, kolena itd.

Odeje iz velblodje dlake. Tetra perilo. Spalne vreče. Plašči in predpasniki za strežnice rdečega križa. Volna za pletiti.



Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkev

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki temveč

tudi cela dežela Kranjska

ter jih obrestuje po 4³/₄% brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 K čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohram. položnice brezplačno na razpolago.

Načelnstvo.

Opozorjamo pri nakupu vsakovrstnega obhvala za dame, gospode in otroke na

edino moderno domače podjetje te stroke tovarno P. Kozina & Ko. v Trzinu. Trvd-

ka ima v Ljubljani, Breg 20, veliko zalogo samolastnih, najboljših in za vsako

nogo priležnih izdelkov. Cene, ker je blago naravnost iz tovarne, brez konkurence